

Tove Ditlevsen: Nuoruus

[AM/31 ADMIN](#)

TOVE DITLEVSEN

Nuoruus

LIISAMARI SEPPÄLÄ

Tove Ditlevsenin (1917 – 1976) omaelämäkerrallinen teos *Nuoruus* (*Ungdom* suom. Katriina Huttunen 2021) sijoittuu 1930-luvun Tanskaan. Romaani jatkaa siitä, mihin Kööpenhamina-trilogian ensimmäinen osa *Lapsuus* loppuu. Toven vanhemmat eivät halua tai pysty maksamaan tyttärensä koulunkäyntiä lukiossa, joten juuri ripille päässeen 15-vuotiaan Toven on löydettävä itselleen työpaikka. Hänen on osallistuttava perheen kodin vuokran maksamiseen.

Toven työpaikat vaihtuvat usein, mutta hänen palkkansa nousee silti jokaisen muutoksen myötä.

Toven isä ja veli ovat sosiaalidemokraatteja, ja he kuuluvat ammattiyhdistykseen. Tove taas on nuori

ja tyytyy pieneen palkkaan, siksi hän saa aina töitä. Onneksi hänen tarvitsee elättää vain itsensä. Nuori nainen ostaa äitinsä kehotuksesta kävelypuvun polkupyörän sijaan ja maksaa hammaslääkärilaskunsa osamaksulla.

Tovella on unelma: hän haluaa runoilijaksi. Merkittävää kyllä, hän tietää sen jo lapsena. Hän kirjoittaa runoja ja oppii mielestään erottamaan, milloin runo on hyvä. Tovella on tavoite, jonka hän on itse määrittänyt. Hän haluaa kirjoittaa, ja sitä varten hän tarvitsee oman huoneen.

Mutta toivon että minulla olisi paikka jossa voisin harjoitella oikeiden runojen kirjoittamista. Haluaisin huoneen jossa olisi neljä seinää ja ovi jonka saa kiinni. Huoneen jossa olisi sänky, pöytä ja tuoli, kirjoituskone tai lehtiö ja lyijykynä, ei enempää. Niin, ovi jonka saisi lukkoon. (85-86)

Tove löytää itselleen ystävän, Nørrebrossa asuvan Ninan, jonka kanssa hän ryhtyy käymään tansseissa. Harrastusta haittaa vain aikainen kotiintuloaika. Äiti on nimittäin määrännyt, että tyttären pitää olla kotona kymmeneltä joka ilta. Ystävättäret haaveilevat miehistä ja rakkaudesta. Nina esittelee Tovelle herra Kroghin.

Kaipaan rakkautta tietämättä, mitä se on. Uskon että saan kokea sen sitten kun en enää asu kotona. Ja rakastamani miehen täytyy olla erilainen kuin kaikki muut. Kun ajattelen herra Kroghia, en usko että miehen tarvitsee edes olla nuori. Hänen ei myöskään tarvitse olla kovin komea. Mutta hänen on pidettävä runoista, ja hänen on osattava neuvoa mitä teen omilleni. Hyvästelyni viimeisimmän nuoren miehen kirjoitan rakkausrunoja päiväkirjaani joka on syrjäyttänyt lapsuuteni runokirjan. Jotkut runoista ovat hyviä, jotkut vähemmän hyviä. Olen oppinut tuntemaan niiden eron. Mutta en enää lue kovin paljon muiden kirjoittamia runoja, sillä pelkään että vahingossa jäljittelen niitä. (123)

Tove päättää isoveljensä tavoin muuttaa lapsuudenkodistaan pois heti, kun hän täyttää kahdeksantoista vuotta. Samalla pitää päästä pois rauhattomasta Vesterbrosta, jossa ei ole hänelle mitään.

Kun kiipeän takimmaisesta talon portaita ylös, minua alkaa pelottaa että en koskaan pääse pois näiltä kulmilta. Yhtäkkiä en voi sietää kotiseutuaani, ja jokainen muisto tuntuu synkältä ja ankealta. Niin kauan kun asun täällä, olen tuomittu yksinäisyyteen ja nimettömyyteen. Maailma ei välitä minusta, ja joka kerta kun saan kiinni sen liepeestä, se lipeää otteestani. (40-41)

Tove kaippaa maailmaan, jossa ihmiset lukevat ja kirjoittavat. Hän viihtyy kodeissa, joissa on kirjahyllyjä ja tauluja seinällä. Hän haluaa puhua kirjoista ja runoista eritoten. Elämässä täytyy olla muutakin kuin työnteko. Herra Kroghin kirjahyllystä hän saa lainata niin paljon kirjoja kuin haluaa.

Tove näyttää runojaan Herra Kroghille, joka ensimmäisenä uskoo, että nuoresta naisesta tulee kyllä runoilija aikanaan.

Herra Kroghin mukaan ihmissuhteissa ei sovi olla liian utelias, ei ihmisistä tarvitse tietää kaikkea. Toinen hänen ajatuksistaan liittyy ystävyYTEEN. Ihmiset haluavat aina toisiltaan jotain, eikä siinä ole mitään pahaa.

Toven äiti muuttuu sisarensa sairauden myötä. Hän loittonee kauemmas miehestään ja ryhtyy tarkkailemaan omaa terveyttään. Rosalia-täti selviää hengissä vaikeasta leikkauksesta, mutta se ei auta tätiä.

Kotimatalla katson aina lastenvaunuihin, sillä rakastan pieniä lapsia jotka nukkuvat kämmenet avoimena röhhelöisellä tyynyllä. Pidän myös ihmisistä jotka tavalla tai toisella ilmaisevat tunteitaan. Katselen miten äidit hyväilevät lapsiaan ja seuraan nuortaparia joka kulkee käsi kädessä ja ilmeisen rakastuneena. Se herättää minussa alakuloisen onnen ja epämääräisen toivon tunteen. Äitini odottaa minua olohuoneessa. Hän on hyvin kalpea, ja hän on vastikään itkenyt. Pidän myös äidistäni silloin kun hän on yksinkertaisen ja aidon tunteen vallassa. Rosalia ei kuollut, hän sanoo vakavana, mutta lääkärin mukaan se on vain ajan kysymys. Nyt on tärkeää että Rosalia ei itse huomaa mikä hänessä on vialla. Älä koskaan kerro sitä hänelle. (87)

Yksi teoksen mieleenpainuvimmista kuvauksista liittyy Rosalia-tädin kuolemaan. Hän sairastaa syöpää, eikä häntä siis voi enää auttaa tai parantaa, joten hänet siirretään pois sairaalasta Toven perheen luo. Tove oppii, että kuolema on jotain rumaa, inhottavaa ja pahanhajuista.

Tätini kasvot kellertävät, ja hänen ihonsa pingottuu luiden päällä, niin että pääkallo erottuu alta. Hänen ihonsa on niin kireä että hän ei enää pysty sulkemaan kokonaan suutaan. Jos hän on valveilla kun tulen illalla kotiin, hän kutsuu minua, ja istun hetken hänen vuoteensa laidalla. Yritän pidättää hengitystäni, sillä sängyn ympärillä haisee niin hirveältä, ja toivon että tätini ei haista sitä itse. Kun hänellä on kipuja, äitini soittaa kulman kahvilasta sairaanhoitajalle joka tulee antamaan hänelle morfiiniruiskeen. Se tekee tädistä sekavan, hän erehtyy äidistäni ja minusta. Minä kuolen, Alfrida, hän sanoo eräänä iltana minulle. Tiedän sen. Teidän ei tarvitse salata sitä minulta. Ei, sanon onnettomana, olet vain sairas. Lääkäri sanoo että paranet pian. Carlin kanssa oli sama juttu, hän sanoo. Lääkäri sanoi että en saanut sanoa sitä hänelle. En vastaa, panen vain hänen laihtuneen kätensä peiton alle, sammutan valon ja menen omaan huoneeseeni. (102)

Tove elää nuoruuttaan aikana, jolloin ammattimiehiä on paljon työttömänä. Hitler on juuri noussut valtaan Saksassa, ja Toven ensimmäinen vuokraemäntä Østerbrossa kuuntelee radiosta Hitlerin

puheita. Toven nuoruudessa Kööpenhaminassa saattaa vielä liikkua kaupunginosien välillä raitiovaunulla, mikä ei enää tänä päivänä ole mahdollista.

Nuoruudessa kerrotaan, kuinka Tove löytää Vild Hvede -lehden päätoimittajan Viggo F. Møllerin ja lopultakin pääsee osaksi sitä maailmaa, jota hän on lapsuudestaan saakka etsinyt. Näin romaanissa kuvataan mies, joka tulee vaikuttamaan Toven elämään paljon:

Hänellä on yllään vihreät vaatteet ja kaupassa vihreä solmio. Hänellä on harmaat, tuuheat, kiharat hiukset ja harmaat viikset, joiden kärkiä hän pyörittelee usein sormissaan. Hänen paidassaan on vanhanaikainen taitekaulus, ja kaksoisleuka roikkuu vähän sen päällä. Hänen silmänsä ovat kirkkaansiniset kuin pienellä lapsella ja myös hänen hipiänsä on rusottava ja läpikuultava kuin lapsen. Hänellä on maailmaa syleilevät pyöreät kädenliikkeet ja pienet sirot kädet joiden rystysissä on hymykuopat. Hänen olemuksensa on lämmin ja ystävällinen, ja unohdan nopeasti ujouteni hänen seurassaan. (157)

Toven ensimmäinen runo julkaistaan. Viggolla on sivistyneen ihmisen koti, ja hänen luonaan Tove käy ensimmäisen kerran suihkussa. Viggon maailma on kuitenkin Tovellet uusi ja vieras.

Ja lisäksi: en tietäisi paljonko safööriille annetaan juomarahaa. Muistakin että se lausutaan sofööri, hän sanoo, ei safööri. Safööri on slangia. Huomautus nolostuttaa minua, ja olen vihainen koko lapsuudelleni, tietämättömyydelleni, kielenkäytölleni, täydelliselle sivistyksen ja kulttuurin puutteelleni, sanoille joita tuskin tunnen. (176)

Toven äiti uskoo alusta lähtien, että nyt tytär on vihdoinkin löytänyt itselleen miehen, joka menee hänen kanssaan naimisiin. Suuri ikäero ei haittaa, sillä äidin mielestä tytön on löydettävä itselleen rikas mies, joka pystyy elättämään tämän. Tove itse suunnittelee elättävänsä itsensä runoillaan. Lapsena hän piilotteli omituisuuttaan, mutta nyt hän on iloinen erilaisuudestaan.

Nuoruus on kirjoitettu siten, että melkein jokaisella aukeamalla on joko kekseliäs kielikuva tai uusi, omaperäinen ajatus. Vaikka romaani on lyhyt ja helppolukuinen, sen sisältö on usein yllättävä. Teoksessa kerrotaan yhden vahvasti asiaansa uskovan ihmisen hapanasaiset askeleet polulla, joka vie runoilijaksi ja lopulta koko kansan tuntemaksi taiteilijaksi.

Tove Ditlevsen: *Nuoruus (Ungdom, 1967)* Suom. Katriina Huttunen. Kustantamo S&S 2021. 191 s.

LUE MYÖS

[Tove Ditlevsen: *Lapsuus \(Barndom, 1967\)* Suom. Katriina Huttunen. Kustantamo S&S 2021. 142 s.](#)

Liisamari Seppälä on helsinkiläinen kirjoittamisen maisteri Jyväskylän yliopistosta